

HIMOD KÖZSÉG

HOSSZÚ TÁVÚ TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

2016-2030.

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

MEGBÍZÓ: Himod Önkormányzata

KÉSZÍTETTE: TÉR-T-REND Kft., ECORYS MAGYARORSZÁG Kft.

2016. december

TARTALOM

BEVEZETÉS	3
1. JÖVŐKÉP	4
1.1. Településfejlesztési elvek	4
1.2. Himod jövőképe	5
2. CÉLOK	6
2.1. Hosszú távú célrendszer	6
2.2. Az átfogó célok tartalma, részcélok	7
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ.....	10
3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	10
3.2. A koncepció térbeli vonatkozásai, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	10
3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésre.....	10
4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI	11
4.1. A megvalósítást szolgáló eszköz- és intézményrendszer	11
4.2. A megvalósítást segítő intézkedések	11
4.3. Javaslat a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére	12

BEVEZETÉS

A településfejlesztési koncepció az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) szerint a képviselőtestület által elfogadott dokumentum, amely a települések hosszú távú fejlesztési elképzeléseit foglalja össze. A koncepció biztosítja a településfejlesztés összehangolt megvalósulását; rendszerbe foglalja a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket. A koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természetes és épített adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontokat és az ezeket biztosító intézményi rendszereket kell megvizsgálni.

Jelen településfejlesztési koncepció a 314/2012.(XI.8.) kormányrendeletben foglaltaknak megfelelő metodikával készült. A Hosszú távú Településfejlesztési Koncepció (TFK) első kötete, a Megalapozó tanulmány pedig 2 fejezetből áll (Helyzetfeltárás, Helyzetelemzés és -értékelés). Jelen, második kötet tartalmazza a település hosszú távú jövőképét, a célok rendszerét és a megvalósítás eszközeinek és a szükséges intézményi háttér leírását.

Himod község Önkormányzatának Képviselő-testülete a 138/2016. (XI.9.) sz. határozatával elfogadta a településfejlesztési koncepció, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes jogintézményekről szóló 314/2012.(XI.8.) kormányrendelet 30. (4) bekezdésének megfelelően, hogy az elkészült megalapozó vizsgálat megfelel a tervezés alapjának. E határozat mellékletét képezi továbbá a község fejlődési irányát meghatározó Jövőkép és célrendszer c. dokumentum.

1. JÖVŐKÉP

A jövőkép felvázolja a település elérendő ideális jövőbeli állapotát (15-20 éves távlatban) a társadalom, a gazdaság és a környezet vonatkozásában.

A közelmúlt folyamatainak elemzése során a településfejlesztési koncepció jövőképeinek megfogalmazásakor az **alábbi szempontokat és trendeket vettük figyelembe:**

Társadalmi téren:

- A magyarországi településekre általánosságban jellemző az előregedés, a produktív korban lévő népesség számának csökkenése és a gyermekvállalási hajlandóság általános csökkenése is.
- A mobilitás általános szintjének növekedése különösen a fiatalabb generációk vonatkozásában érezhető.

Gazdasági téren:

- A gazdasági háttér működésében továbbra is fontos szempont a mobilitás feltételeinek magas szintű biztosítása, mely az „áruk” és a munkavállalók mobilitását egyaránt jelenti, a klasszikus közlekedés feltételeinek biztosítása mellett az infokommunikációs szolgáltatások magas szintű, korszerű kiépítettségét is jelenti.
- Az országos foglalkoztatási politika célkitűzése a piacgazdasági értelemben vett teljes foglalkoztatottság elérése. Ez azt jelenti, hogy minden aktív korú és munkaképes lakos, aki dolgozni szeretne, munkalehetőséget kapjon.
- A húzóágazatok megerősödését az adott térség erősségét képező speciális ágazatok fejlesztése, az ágazatokban a K+F+I tényezője és az ágazatokon belüli és ágazatok közötti együttműködés, kooperáció jelentheti.

A települési és a természeti környezettel kapcsolatban:

- A környezettel kapcsolatos legnagyobb kihívást ma általában a klímaváltozás jelenti, amely megkívánja a következményekre való tudatos felkészülést illetve a negatív hatások csökkentését.
- A települések hosszú távú energiagazdálkodásában egyre fontosabb szerep jut az önellátásra törekvő intézkedéseknek, valamint a megújuló energiaforrások fogyasztáson belüli arányának növelésének. Ezek az intézkedések a települések gazdálkodása szempontjából is lényegesek, hiszen jelentős mennyiségű működési költség megtakarítását eredményezik. Az olcsóbb energia és annak helyi megtermelése a helyi gazdaságban, foglalkoztatásban is fontos tényezővé válik.
- A technológiák korszerűsítése mellett az energiafelhasználási, fogyasztási szokások tudatos megváltoztatása, valamint a rendszerek racionalizálása, a hatékonyság növelése jelenti a fő beavatkozási területeket.
- Az emberek területhasználatának következményeképpen lehetőleg ne sérüljön a természeti környezet.
- Az építészeti értékeket lehetőség szerint harmonikus funkcióval megtöltve és a kor színvonalának megfelelő hasznosítással gondozzuk.

1.1. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK

A jövőkép eléréséhez vezető hosszú és középtávú célok, tervezett beavatkozások, valamint a településrendezési eszközöket érintő változtatások megvalósítása az alábbi általános – horizontálisan érvényesülő – fejlesztési irányelvek figyelembe vételével történik.

➔ Népességmegtartás

Egy település egyik legfontosabb, minden fejlesztését meghatározó célja az aktív korú, képzett lakosok megtartása, illetve vonzása. Anyugati határ menti fekvés kihasználása, abetelepülők vonzása, hogy a pozitív vándorlási egyenleg ellensúlyozni tudja a természetes fogyásból adódó veszteséget.

→ Minőségi szemlélet, igényesség, vonzó településkép

Az élhető és vonzó falusi környezet biztosításának egyik sarokpontja - egyben a népességmegtartás alapvető feltétele - az igényes, minőségi települési környezet kialakítása és fenntartása.

Az infrastrukturális fejlesztések és a kapcsolódó beruházások során törekedni kell az igényes és harmonikus anyagválasztásra és kivitelezésre, az egységes arculati elemek használatára.

Fontos a lakosság érzékenyítése a minőségi környezet megóvására és a saját környezetük igényes kialakítására.

→ Környezettudatos, zöld szemlélet, fenntarthatóság

A környezeti erőforrásokkal, értékekkel való felelős és fenntartható gazdálkodást a településfejlesztés minden területén érvényesíteni kell.

A szemléletformálásban fontos lakosság tájékoztatása a szelektív gyűjtés, a komposztálás és a hulladékminimalizálás lehetőségeiről; valamint a környezettudatosság kiemelt kezelése az óvodai és az iskolai helyi nevelési programokban.

→ Együttműködés (belső, külső) és szolgáltató szemlélet

Az együttműködés egyrészt egy belső összefogást jelent: amikor a település lakossága közösen határoz meg és valósít meg eseményeket vagy fejlesztéseket; és jelent egy külső kapcsolati hálót is, melyre valamennyi településnek szüksége van a harmonikus fejlődéshez.

Az együttműködés egyúttal információáramlást, továbbá párbeszédet és konszenzust is jelent. Így a tervezési munkák és a beruházások megvalósítása során valódi partnerség tud kialakulni az egyes szereplők között.

→ Esélyegyenlőség

Mindenki számára biztosítani kell a település használatát, a gazdaság által nyújtott lehetőségeket, a társadalmi igények kielégítését biztosító humán szolgáltatásokat.

A teljes körű, fizikai és infokommunikációs akadálymentesítést az új projektek során eleve biztosítani kell, a meglévő infrastruktúra esetén pedig a lehetőségek szerint folyamatosan javítani.

1.2. HIMOD JÖVŐKÉPE

Mindezen trendek, folyamatok és elvek figyelembe vételével, valamint a helyzetfeltáró munkarész értékelésének alapján Himod jövőképe 15-20 éves távlatban a következő lehet:

Himod az otthonos és zöldellő falu,

amely:

- megtart és vonz
- tiszta, gondozott, virágos
- összetartó és befogadó
- szolgáltató és önfenntartó
- sportos
- vendégváró
- természet közeli

2. CÉLOK

Valamennyiközség fejlesztésének alapcélja a lakosság életminőségének és életszínvonalának javítása, a gazdaság versenyképessé tétele és a fenntartható településfejlesztés.

A gazdasági szektor versenyképességének elősegítése és az életminőség feltételeinek javítása, a minőségi települési környezet és szolgáltatások biztosítása egyaránt fontos, egymással szoros kapcsolatban lévő célok. Csak erősödő gazdasági bázis mellett érhető el, hogy a befolyó jövedelmekből a község fenntarthatóan fejleszthető legyen, az emberek számára pedig biztosítottak legyenek a jövedelemszerzés lehetőségei.

2.1. HOSSZÚ TÁVÚ CÉLRENDSZER

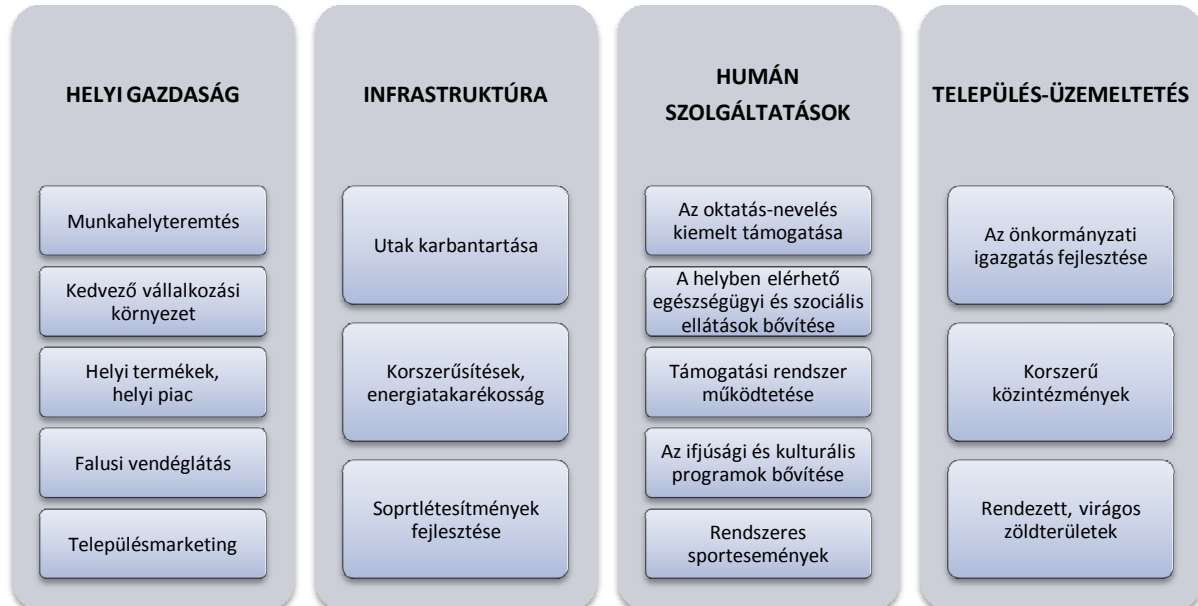
Az életminőséget meghatározó külső tényezők fejlesztése a munkaerő megtartása és vonzása miatt is lényeges, valamint a fenntartható működést hosszútávon biztosító népességszám és a kiegyensúlyozott korszerkezet szempontjából is. A gazdasági prosperitáshoz elégedett, egészséges, képzett, a változásokra kellő rugalmassággal reagálni képes, sokféle értelemben nyitott lakosságra van szükség. Sem a gazdaság, sem az életminőség fejlesztése nem képzelhető el a község életének valamennyi szereplője nélkül.

Mindezen célok érdekében különféle feladatok és intézkedések fogalmazhatók meg, melyeket az alábbi összegző ábra foglal rendszerbe. Ezek fontossági sorrend nélküli, egymást feltételező, párhuzamosan működő feladatok.

A korábban felsorolt fejlesztési irányelvek valamennyi célt áthatják és meghatározzák az egyes célok elérési módját.

Hosszú távú célrendszer

Himod az otthonos, zöldellő falu

Himod számára a népességfogyás mérséklése és a község mind otthonosabbá tétele a cél, melynek érdekében a legfőbb prioritások a környezet és a szolgáltatások folyamatos fejlesztése, az itt élők megélhetésének biztosítása és életének mind kényelmesebbé tétele.

A településfejlesztés során tehát az alapvető településüzemeltetési és közszolgáltatási célú fejlesztéseken túl, azokat a beruházásokat, intézkedéseket és programokat kell **előtérbe helyezni**, amelyek:

- hosszú távon a népességszám emelkedését idézhetik elő,
- munkahelyet teremthetnek,
- bővítik és korszerűsítik a helyi szolgáltatásokat.

Nem élveznek viszont prioritást azok a fejlesztések, amelyek

- üzemeltetése aránytalanul nagy terhet ró az Önkormányzatra, és más módon, kedvezőbb anyagi feltételekkel is biztosítható volna;
- a lakosság, vagy a vállalkozók nagyon szűk körét érintik, és ami aránytalanul nagy működtetési kiadásokkal jár.

2.2. AZ ÁTFOGÓCÉLOK TARTALMA, RÉSZCÉLOK

1) átfogó cél A helyi gazdaság erősítése

Munkahelyteremtés

- A meglévő vállalkozások életképességének megőrzése a helyi lakosság munkahelyteremtésének javítása érdekében.
- Önkormányzati munkahelyteremtés a helyi intézményeknél és a szolgáltatások terén.
- Együttműködés a munkaügyi szervekkel, családsegítő intézettel.
- Közfoglalkoztatás szervezése az állam által meghatározott jogszabályi keretek között.

Kedvező vállalkozási környezet biztosítása

- Vállalkozásbarát szabályozás, ösztönzők, támogatások
- Új gazdasági fejlesztési területek kijelölésével segíteni az ipar és a vállalkozások letelepedését és fejlődését.

Helyi termékek, helyi piacok

- A kedvező termőhelyi adottságok mind hatékonyabb kihasználása.
- A gyógynövény-felhasználás hagyományának felélesztése.
- Helyi termékek kifejlesztése és értékesítése.
- Alkalmi helyi piac működtetése.
- A mezőgazdasági vállalkozások segítése.

Falusi vendéglátás

- A település látogatottságát, ismertségét segítő rendezvények támogatása.
- Az idegenforgalmi és vendéglátó-ipari vállalkozások támogatása.
- Részvétel a térségi turisztikai kiadvány elkészítésében.
- A vendégforgalmi megítélés szempontjából fontos közterületeken megfelelő információs és pihenőhelyek kialakítása, ezek karban tartása.

Településmarketing

- Belső marketing: a helyi identitás megfogalmazása, a lokálpatriotizmus erősítése.
- A községbe való betelepülés elősegítése, népszerűsítése.
- Külső marketing: világos üzenet, szlogen megfogalmazása; célcsoportok meghatározása és kijánlás.
- Korszerű, tájékoztató jellegű, folyamatosan frissülő önkormányzati honlap működtetése.
- Rendszeres megjelenés a térségi kiadványokban (cikkek, beszámolók, események beharangozói).

2) átfogó cél Infrastruktúrafejlesztés

Utak

- Utak és járdák karban tartása, felújítása.
- A közterületek állapotának javítása.
- A települési összeköttetések javítása, a mellékút-hálózat fejlesztése.
- Kerékpárút kiépítése Kapuvár felé. Részvétel atárségi kerékpárút-hálózat kiépítésében.

Korszerűsítések, energiatakarékosság

- A közmű rendszerek korszerűsítése.
- A telefon, internet, kábeltelevízió szolgáltatások bővítése, fejlesztése.

Sportlétesítmények fejlesztése

- A meglévő sportpályák és kiszolgáló egységeik fejlesztése. Hosszú távon, szükség szerint újak létesítése.
- Az egészségmegőrzés és a fiatalok szabadidő-eltöltési igényeinek biztosítása érdekében a helyi tömegsport támogatása; ehhez a megfelelő infrastruktúra biztosítása.
- A térség sportéletéből mind nagyobb szerep vállalása, rendszeres sportrendezvények szervezése

3) átfogó cél A humán szolgáltatások bővítése

Az oktatás-nevelés kiemelt támogatása

- A közoktatás színvonalának emelése és a feltételek, lehetőségek javítása a korlátozott önkormányzati hatáskörök adta lehetőségeken belül.
- A fiatalok lakosság problémáinak kezelése, a szabadidő hasznos és szervezett körülmények közti eltöltése: nyári táborok, sportolási lehetőségek szervezése.
- Támogatási és ösztönző rendszer kidolgozása (tanulmányi ösztöndíjak, plusz juttatások, díjak)
- Ismeretterjesztő előadások, illetve tanulmányi kirándulások szervezése több korosztály számára (pályázatfigyelés, bekapcsolódás országos civil szervezetek tevékenységébe)

A helyben elérhető egészségügyi és szociális szolgáltatások bővítése

- Az egészségügyi és szociális szolgáltatások minél teljesebb körű / gyakrabban elérhető biztosítása.
- A hátrányos helyzetű gyermekek és családok segítése.
- A települési szolgáltatások körének bővítése, segítve ezáltal a helyben költést és csökkentve a település elhagyását.
- Aktív segítségnyújtás az arra a rászorulóknak,partnerség kialakítása.

Az ifjúsági és kulturális programok bővítése

- Akulturális, közművelődési programok támogatása
- Az internet hozzáférés biztosítása a lakosság széles köre számára (pl. a könyvtárban is).

- A közművelődés lehetőségeinek és programjainak bővítése.

Rendszeres sportesemények

- A helyi sportélet anyagi támogatása: labdarúgás, horgászat.
- A sportélet lehetőségeinek és programjainak bővítése.
- A külső kapcsolatok erősítése, együttműködés a környező településekkel.

4) átfogó cél Településüzemeltetés

Az önkormányzati igazgatás fejlesztése

- A közigazgatási átszervezés (kormányhivatalok) nyomán keletkezett hatás- és feladatköri módosítások hatékony megoldása.
- Szolgáltató, ügyfélbarát, korszerű hivatali rendszer kialakítása.

Korszerű és rendezett és köztisztviselők

- Az alapinfrastruktúra folyamatos biztosítása, karban tartása, lehetőség szerinti fejlesztése.
- Az iskolaépület eddig fel nem újított szárnyának rendbe hozatala.
- A köztéri építmények állagának megőrzése, helyi értékvédelem.

Rendezett, virágos zöldterületek

- A településkép folyamatos javítása, a rendezett viszonyok biztosítása.
- A közterületek, utak fásítása, az előregedett, veszélyes fák kivágása és pótlása.
- A működő szeletív hulladékgyűjtés és a komposztálás szemléletének támogatása.
- A minőségi zöldfelületek növelése.
- Fásítási és virágosítási program.
- A közterületek folyamatos gondozása, tisztán tartása.

Illeszkedés

A célrendszer **Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Konceptiójával** összhangban került kialakításra:

HIMOD TFK Átfogó célok	1) Helyi gazdaság- fejlesztés	2) Infra- struktúra	3) Humán szolgáltatások	4) Település- üzemeltetés
GYMS M TFK Átfogó célok				
1. A gazdaság szerkezet folyamatos megújítását szolgáló humán erőforrás fejlesztés	■			
2. A településhálózat és infrastrukturális rendszerek adottságainak bővítése a környezeti állapotok megóvásával		■		■
3. A megye belső kohéziójának és interregionális kapcsolatainak erősítése	■		■	

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A STRATÉGIÁHOZ ÉS A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK KÉSZÍTÉSÉHEZ SZÜKSÉGES TÁRSADALMI, GAZDASÁGI ÉS KÖRNYEZETI ADATOK MEGHATÁROZÁSA

A Településfejlesztési Konceptió kidolgozását megelőző részletes helyzetfeltáró, elemző és értékelő vizsgálat (=Megalapozó Vizsgálat) előzte meg. Ez tartalmazza a statisztikai és egyéb adatforrásból, egyedi adatfelvételtől származó adatokat, és ezek értékelését is.

3.2. A KONCEPCIÓ TÉRBELI VONATKOZÁSAI, JAVASLAT A MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA FŐ ELEMEINEK TÉRBELI RENDJÉRE ÉS A TERÜLET-FELHASZNÁLÁSRA IRÁNYULÓ TELEPÜLÉSSZERKEZETI VÁLTOZTATÁSOKRA

Az 1996-ban elfogadott településszerkezeti terv üdülőterületi fejlesztést és gazdasági tartalékterületet jelölt ki melyek nagy részén nem indult el a területek igénybevétele. A település léptékéhez képest azonban a tervezett fejlesztések nem túlzók, főként gazdasági területfejlesztés esetében kifejezetten szükségesek.

A településszerkezeti terv készítésénél a hatályos tervi fejlesztési területek célzott területfelhasználását és szabályozását felül kell vizsgálni, a jelenlegi igényekhez kell igazítani.

A koncepcióban megfogalmazott gazdaságfejlesztési céloknak megfelelően a településen gazdasági, turisztikai és bányaterületek kijelölése szükséges az új településrendezési eszközökben.

A lényegesebb fejlesztéseket, infrastruktúra-hálózati elemeket és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változásokat a következő oldalon szereplő ábra mutatja be.

3.3. AZ ÖRÖKSÉGI ÉRTÉKEK ÉS A VÉDETTSÉG BEMUTATÁSA, JAVASLATOK AZ ÖRÖKSÉG VÉDELME ÉS AZ ÖRÖKSÉGI ÉRTÉK ALAPÚ, FENNTARTHATÓ FEJLESZTÉSRE

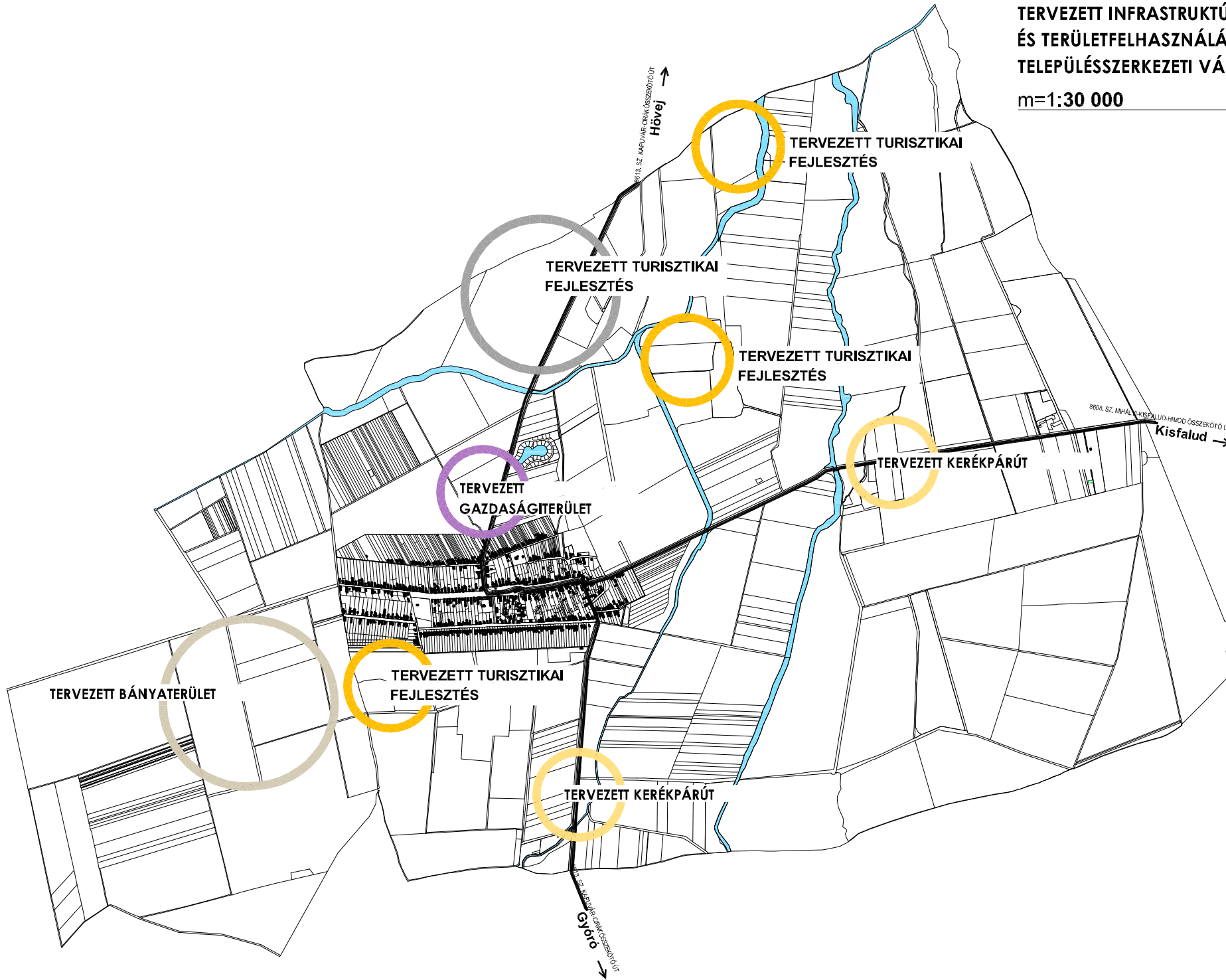
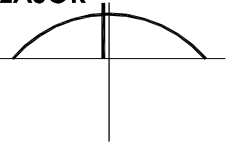
A Himod területén található régészeti lelőhelyeken minden nagyobb régészeti korszak emlékműve képviselve van. A megfigyelt régészeti jelenségek többsége telepekhez, településekhez köthető, ugyanakkor számos lelőhelyen került elő temetkezési emlékmű. 8 azonosított és 2 azonosítatlan lelőhelyet is nyilvántartanak a településen. A lelőhelyek ex lege általános védettséget élveznek.

Az épített értékek közül kiemelkedő a Kisboldogasszony műemlék temploma, amelynek védelméről az érvényes jogszabályok gondoskodnak. Himod közigazgatási területén országos védelem alatt álló műemlék együttes, történelmi kert, temető és temetkezési emlékhely, műemléki terület nem található.

A településen több értékes, ám rossz állagú vagy helyreállítandó ház található, a település történelmi magja ősi telekstruktúrát őriz. Himod azonban nem rendelkezik a helyi értékek védelméről szóló rendelettel. A helyi építészeti értékek védelme érdekében fontos lenne helyi rendeletben rögzíteni az egyes értékes elemeket (utcakép, épület, épített elem, növényzet stb.) és a vonatkozó szabályokat megalkotni.

**TERVEZETT INFRASTRUKTÚRA HÁLÓZAT ELEMÉK
ÉS TERÜLETFELHASZNÁLÁSRA IRÁNYULÓ
TELEPÜLÉSSZERKEZETI VÁLTOZÁSOK**

m=1:30 000

4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI

Mivel Himodközség nem készített külön Integrált Településfejlesztési Stratégiát, így jelen dokumentum szolgál a jövőbeni fejlesztések alapjául. A településfejlesztési koncepcióban szereplő célok és feladatok megvalósítása érdekében a meglévő intézményrendszert kell összehangoltan működtetni.

4.1. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZER

Az önkormányzatok, így Himod működése akkor lehet sikeres, ha az irányítás hatékonyan működik, és az az érintett szereplők számára is átlátható.

A község fejlesztését meghatározó dokumentumok megvalósítása során a döntéshozói szintet Himod Képviselő Testülete jelenti. Adóntés-előkészítési feladatokat a Polgármesteri Hivatal adott szervezeti egységei végzik.

Az operatív szintet a Polgármesteri Hivatal egyes osztályai és az egyes beruházások kapcsán kijelölt pénzügyi, műszaki és vezető projektmenedzserek alkotják.

A megvalósításban részt vesz továbbá a helyi lakosság, a civil szervezetek és vállalkozások a Partnerségi tervben meghatározott módon. A folyamat részesei továbbá a külső szakértők: szakági tervezők, és egyéb szakértők.

4.2. A MEGVALÓSÍTÁST SEGÍTŐ INTÉZKEDÉSEK

A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek:

- **Településrendezési szerződés**

A nem fejlesztési jellegű tevékenységek közül gyakran alkalmazott eszköz a településrendezési szerződés eljárás, amely önkormányzati partnerségen alapuló, a magánkezdeményszerű fejlesztői projektek és az önkormányzat közötti viszonyt meghatározó együttműködés. Az egyes fejlesztési projektek volumenének és jellegének eltérése miatt célszerű, ha az önkormányzat az egyes fejlesztőkkel mindig egyedileg köt településrendezési szerződést. Az egyes fejlesztésekkel kapcsolatos elvárások megfogalmazása - beadandó anyagok, a döntés menete, stb. – az illetékes hivatali csoportok bevonásával történik egyedileg, minden esetben az adott fejlesztésre szabva.

- A helyi gazdaságfejlesztés egyik legfontosabb önkormányzati eszköze a **helyi adópolitika**, ezen belül is a helyi iparüzési adó mértékének szabályozása. Helyi adó- és illetékkezdemenyekkel bizonyos esetekben mobilizálható a magántőke, amelyet a településrendezési szerződésben rögzíthetnek (tervaku).
- Az önkormányzat **elővásárlási jogának** gyakorlása területek kivásárlásakor.

- **Arculatformálás és településmarketing**

Egy település pozitív megjelenéséhez, népszerűsítéséhez egyre nagyobb szükség van a beazonosíthatóságra. Az egységes települési arculat nem csak a külső megjelenéshez szükséges, hanem befelé, a helyi lakosság, a gazdasági szereplők felé irányuló kommunikációhoz is. A korábbi racionális, funkcionális megközelítés helyett a hangsúly áthelyeződött az érzelmi, mentális és pszichológiai hatásokra, azaz a legfontosabb cél az lett, hogy a település, mint márka pozitív asszociációkat váltson ki a megcélzott fogyasztókban.

- **Egyéb önkormányzati kezdeményezések**

A települési környezet szépítése, élhetőbbé tétele szempontjából hasznos és nem utolsósorban szemléletformáló hatással bír egy-egy köztisztasági program vagy lakossági virágosítási kampány szervezése.

4.3. JAVASLAT A VÁLTOZÁSOK NYOMON KÖVETÉSÉRE, A FELÜLVIZSGÁLAT RENDJÉRE

A településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósulásának folyamatos nyomon követése, felülvizsgálata elsősorban a község érdeke. A monitoring célja felhívni a döntéshozók és a megvalósításért felelős szervezetek figyelmét a céloktól való esetleges eltérésre és összegezni az elvégzett feladatokat. Figyelni kell arra, hogy a célkitűzések elérése érdekében tett lépések a megfelelő időben és a megfelelő eszközökkel történjenek.

A monitoring számos komplex feladatot foglal magában:

- Adatgyűjtés és –értékelés; a koncepció esetleges módosítása.
- Figyelemmel kell kísérni a külső környezet változásait, amellyel szükség esetén összhangba kell hozni a célkitűzéseket, illetve azok megvalósulási eszközeit.
- Évenként megvizsgálni, hogy milyen lépések történtek a koncepció célkitűzéseinek elérése érdekében. Eltérés esetén be kell avatkozni, módosítani kell az intézkedéseket.
- Ki kell értékelni a már végrehajtott feladatok eredményeit, különös tekintettel a pályázati úton megvalósított fejlesztések pénzügyi és fizikai megvalósulására.
- A fejlesztési koncepció teljes felülvizsgálata, aktualizálása tíz évenként szükséges, az elkészült felmérések, a legfrissebb statisztikai adatok, újabb információk, illetve a koncepció megvalósulási folyamataiból levonható következtetések alapján.
- A településfejlesztési feladatok teljesítéséről közmeghallgatás során a polgármester évente beszámolót tart.
- A közvélemény folyamatos tájékoztatása a helyi sajtón és honlapon keresztül, illetve a helyben szokásos egyéb módokon.